

Özgün Araştırma / Research Article

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK HAYAT VE SPORA KATILIMI: EBEVEYN GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Celal AYDIN¹ , Meliha Duygun ŞAHAN¹ , Emel YÜKSEL^{1*} , Burak GÜNEŞ¹

ÖZET

Ailenin spora katılımında öğrencileri en çok etkileyen faktör olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin okul ve spor hayatlarına yönelik ebeveyn görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sakarya ili Adapazarı ilçesinde, bir ortaokulda öğrenim gören 12 öğrenci ebeveyni oluşturmaktadır. Bunun için çalışma grubuna spor ve okul hayatını birlikte yürüten öğrencilerin ebeveynleri ile okul hayatının olumsuz etkilenmemesi için spora ara veren öğrencilerin ebeveynleri dahil edilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış sorular ile odak grup görüşmesi yapılarak elde edilmiştir. Odak grup görüşmeleri 3 ebeveyn (çocuğu spor ve okulu birlikte yürüten), 4 ebeveyn (çocuğu spor ve okulu birlikte yürüten) ve 5 ebeveyn (çocuğu okul hayatı nedeniyle sporu bırakan) olmak üzere 3 ayrı grupta gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, görüşmeler kayıt altına alınmış ve yazıya dönüştürülmüştür. Araştırma verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar ve spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar olmak üzere 2 temaya ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin fiziksel aktivite ve spora katılımın çocukların yararına olacağına inandıklarını ancak sınav döneminden kaynaklanan endişelerinden dolayı bazı velilerin akademik başarıyı ön plana aldıklarını ve dolayısıyla bazılarının spora ara verdiklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Spora Katılım, Okul Hayatı, Ebeveyn

PARTICIPATION OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN ACADEMIC LIFE AND SPORTS: A QUALITATIVE RESEARCH ON PARENTAL OPINIONS

ABSTRACT

It is known that family is the factor that affects students most in participation in sports. Accordingly, the aim of this study is to examine the views of parents on the school and sports lives of middle school students. Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consists of 12 parents of 12 students studying in a secondary school in Adapazarı district of Sakarya province. For this purpose, the parents of the students who carry out sports and school life together and the parents of the students who take a break from sports so that their school life is not negatively affected were included in the study group. Purposive sampling method was used to determine the participants. Data were obtained through focus group interviews with semi-structured questions. Focus group interviews were conducted in 3 separate groups: 3 parents (whose children do sports and school together), 4 parents (whose children do sports and school together) and 5 parents (whose children quit sports due to school life). The interviews were recorded and transcribed. The research data were analyzed by content analysis method. As a result of the content analysis, 2 themes were reached: beliefs about the necessity of holistic development and beliefs that sports and academic life cannot be carried out together. As a result of the research, it was revealed that parents believe that participation in physical activities supports the development of their children.

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Sakarya/TÜRKİYE.

*Sorumlu Yazar: emelyuksel93@gmail.com

Keywords: Student, Sports Participation, Academic Life, Parents

1. GİRİŞ

Sanayi devrimi ve teknolojik ilerlemelerin modern yaşamı şekillendirmesi, fiziksel aktivite düzeylerinde önemli bir düşüşe neden olmuş ve özellikle çocukların yaşam tarzlarını olumsuz yönde etkilemiştir (Sağlam ve diğ., 2014; Keleş, 2016). Bu durum, aşırı kilo ve hareketsizlik gibi sorunların yanı sıra metabolik ve ortopedik rahatsızlıkların artmasına yol açmıştır (Pate ve diğ., 2006; Knöpfler ve diğ., 2007). Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, 5-19 yaş arası çocuk ve ergenlerin önemli bir kısmı aşırı kilolu veya obez durumdadır (WHO, 2022). Bu durum, erken yaşlardan itibaren fiziksel aktivite ve sporun önemini vurgular çünkü çocukluk ve ergenlik, sağlıklı yaşam alışkanlıklarının kazanıldığı ve yetişkinlik dönemine taşındığı kritik bir zaman dilimidir. Bu dönemde kurulan fiziksel aktivite davranışlarının yetişkinliğe taşınması muhtemeldir (Telama R., ve diğ., 2005). Sigmund Freud (1856-1939), çocuklukta yaşananların bilinçaltında etkisini sürdürdüğünü ve yetişkinlikte ortaya çıktığını ifade ederek çocukluk döneminin önemine dikkat çekmiştir. İnsan gelişimi, günümüzde genel olarak hayat boyu devam eden bir süreç olarak anlaşılrsa da yaşamın neredeyse hiçbir aşaması, erken ve orta çocukluk dönemi gibi ilerleyici değişimin boyutuna ulaşmamaktadır (Fried ve diğ., 2003). Bu süre zarfında motor, bilişsel ve sosyal gelişim alanlarında temel beceriler gelişmektedir (Zimmer, 2007). Dolayısıyla, erken yaşlarda fiziksel aktiviteye teşvik etmek, bireylerin sağlıklı yaşam alışkanlıklarını kazanmaları ve bu alışkanlıkları yetişkinliklerine taşımaları açısından kritik öneme sahiptir.

Alan yazın incelendiğinde, fiziksel aktiviteye katılımın çocuklar üzerinde birçok olumlu etkisinin olduğu bilinmektedir. Zahner ve diğ., (2013) tarafından yapılan çalışmada, fiziksel aktiviteye katılımın çocuklarda kas-iskelet sisteminin optimal gelişimine katkıda bulunduğu, kardiyovasküler ve solunum sistemlerini güçlendirdiği, kas gücünü ve genel performansı artırdığı, sağlıklı vücut ağırlığını koruduğu, bağışıklık sistemini geliştirdiği ve düzgün bir duruş sergilenmesine yardımcı olduğu bildirilmiştir. Aynı şekilde, Philipp (2017) tarafından fiziksel aktivitenin psiko-sosyal etkilerinin incelendiği çalışmada, fiziksel aktivitenin çocukların pozitif duygularını artırdığı, başarı ve başarısızlık durumlarıyla başa çıkma becerilerini geliştirdiği, kişilik gelişimine katkı sağladığı (kendine güven, özgüven, atılganlık gibi özellikler), serbest çalışma yeteneği ve bağımsız hareket etme becerisini güçlendirdiği, sosyal becerilerin gelişimine destek olduğu (adalet, dayanışma, hoşgörü, düşünce, çatışma ve uzlaşma, yardımseverlik gibi), stresi azalttığı, dikkat ve konsantrasyon seviyelerini artırdığı ve böylece zihinsel performansı ve öğrenme yeteneğini artırdığı belirtilmiştir. Bidzad-Bluma ve Lipowska (2018) çocuklarda fiziksel aktiviteye katılımın dikkat, düşünme, hafıza, dil ve öğrenme gibi alanlarda olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir.

Fiziksel aktivitenin faydalarının bilinmesine rağmen, çocukların yüksek akademik başarı ve standartlaştırılmış sınavlardan yüksek puan alma beklentileriyle fiziksel aktiviteye katılımı azalmaktadır (Center for Disease Control and Prevention, 2010; Burrows ve diğ., 2014). Ebeveynler, politika yapımcılar

ve okul yöneticileri, fiziksel aktiviteler için ayrılan zamanın öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz etkileyeceğini ve okulda fiziksel aktivitelerle yorulan öğrencilerin derslerde beklenen performansı gösteremeyeceğini düşünmektedirler (Hillman ve diğ., 2008; Singh ve diğ., 2019). Ancak sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediğine dair çok net bulgular olmamakla birlikte, aksine pek çok araştırmada spor etkinliklerine katılımın akademik başarı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu bilinmektedir (Burrows ve diğ., 2014; Ayan, Cancela ve Montero, 2014; Singh ve diğ., 2019). Ayan, Cancela ve Montero (2014) tarafından yapılan bir çalışmada ise, yüzme sporu yapan genç yarışmacıların akademik performansı ile fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya göre, yüzücülerin fiziksel aktivite seviyeleri yükseldikçe akademik başarılarının da arttığı gözlemlenmiştir. Burrows ve diğ., (2014) tarafından gerçekleştirilen okul temelli bir araştırmada, haftalık iki saatten az egzersiz yapan öğrencilerin Matematik, Dil ve Fen gibi derslerde ciddi başarısızlık yaşadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca, haftada dört saat veya daha fazla fiziksel aktivite gerçekleştiren öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu ve ulusal düzeyde yapılan standart testlerde üst sıralarda yer aldıkları gözlemlenmiştir. Singh ve diğ., (2019) tarafından yapılan bir araştırmada, fiziksel aktivite ve oyunların çocukların bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimlerine katkı sağladığını, öğrenmelerini artırdığını dolayısı ile fiziksel aktivitelerin dolaylı olarak akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ailelerin yeterince bilinçlendirilmemesi ve eğitim sisteminin akademik ve spor yaşamının birlikte yürütülmesine yeteri kadar müsait olmaması, bazı ailelerde fiziksel aktivitenin akademik başarıyı olumsuz etkilediğine dair yanlış bir algı oluşturmuştur (Güven ve Öncü 2006). Oysa kişisel gelişimde hedeflenen düşünsel, sözel, sosyal ve psikomotor beceriler, akademik başarı kadar önemlidir ve akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Düzenli ve planlı yapılan fiziksel aktiviteler, bu becerilerin gelişimine önemli katkılar sağlayabilir. Dolayısıyla, gelişimin bir bütün olduğu düşünüldüğünde, okul çağındaki çocuklarda fiziksel aktivitenin çok yönlü katkıları olabileceği ve dolaylı olarak akademik başarıya olumlu etkilerde bulunabileceği düşünülmelidir. Bu nedenle, eğitim ve sporun birlikte ele alınması, çocukların gelişiminde önemli bir yer tutar. Bu doğrultuda çocukların akademik ve kişisel gelişimine yönelik bu bütüncül yaklaşım, ebeveynler tarafından anlaşılmalı ve desteklenmelidir. Çünkü çocukların günlük yaşamlarında ebeveynlerin oynadığı rol, onların eğitim ve fiziksel aktivitelere katılımını doğrudan etkilemektedir (Otani, 2020). Bu doğrultuda ebeveynlerin çocuklarının akademik hayat ve spora katılımına yönelik görüşlerinin incelenmesi gerekli görülmektedir. Ebeveynlerin konuyla ilgili görüşlerini anlamak süreçte çocukların olumlu deneyimler kazanarak geçirmelerini ve akademik hayat ve sporun çocukların bütünsel gelişimine katkıda bulunacak şekilde planlanmasına yardımcı olabilir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin akademik hayat ve spor aktivitelerine katılımlarına ilişkin ebeveyn görüşlerini incelemektir.

2. YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim ile yapılandırılmıştır. Olgu bilim çalışmaları kişilerin bir olay ya da bir konuya yönelik yaşadıkları deneyimlerin anlamını açığa çıkarmak ya da araştırma

kapsamında yer alan insanlar için araştırılan olgunun kaynağı ve yapısı nedir? Sorusuna yanıt aramak için kullanılmaktadır (Creswell,1998; Patton,1990).

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu yaşları 35 ile 59 arasında değişen Sakarya ili Adapazarı ilçesinde, bir ortaokulda öğrenim gören 4 erkek ve 8 kadından oluşan toplam 12 öğrenci ebeveyni oluşturmaktadır. Bunun için çalışma grubuna spor ve okul hayatını birlikte yürüten öğrencilerin ebeveynleri ile okul hayatının olumsuz etkilenmemesi için spora ara veren öğrencilerin ebeveynleri dahil edilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak veren bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Veriler yarı yapılandırılmış sorular ile odak grup görüşmesi yapılarak elde edilmiştir. Odak grup görüşmeleri 3 ebeveyn (çocuğu spor ve okulu birlikte yürüten), 4 ebeveyn (çocuğu spor ve okulu birlikte yürüten) ve 5 ebeveyn (çocuğu okul hayatı nedeniyle sporu bırakan) olmak üzere 3 ayrı grupta gerçekleştirilmiştir. Katılımcı sayısı ile ilgili farklı görüşler olsa da ideal sayı genellikle 4 ile 10 kişi arasında değişmektedir (Çokluk ve diğ., 2011). Bu durumda, çalışmanın daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi adına aynı özelliği taşıyan 7 ebeveyn (çocuğu spor ve okulu birlikte yürüten) farklı gruplara ayrılmıştır. Her grup ile toplamda 40 dakika görüşme yapılmış, görüşmeler kayıt altına alınmış ve sonrasında görüşmeler kelimesi kelimesine yazıya dönüştürülerek 30 sayfalık bir doküman elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş, araştırmacılar tarafından bağımsız kodlama yapılarak kodlar ve temalar oluşturulmuştur. İçerik analizi sonrasında bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar ve spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar olmak üzere 2 temaya ulaşılmıştır.

2.1. Verilerin Toplaması

Çalışmaya başlamadan önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi etik komisyonu tarafından 17.04.2024 tarihli ve E-26428 sayılı karar ile etik kurul izni alınmıştır. Ayrıca çalışmaya katılacak ebeveynlerden “bilgilendirilmiş gönüllü onam formu” onayları alınmıştır. Araştırmada “gizlilik, özel hayata saygı ve zarar vermemek” etik ilkeleri dikkate alınarak ebeveynler için takma ad kullanılmıştır. Toplanan verilerin saklanması, sistematik bir şekilde analiz edilmesi, sonuçların yazılması ve paylaşılmasında “verilere sadık kalma” etik ilkesine uyulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.1.1. Veri Toplama Araçları

Veriler, yarı yapılandırılmış sorular ile odak grup görüşmeleri aracılığıyla elde edilmiştir. Odak grup görüşmelerine başlamadan önce katılımcılara araştırmanın içeriği ve amacı hakkında bilgilendirme yapılmış, görüşmelerin kaydedileceği ve bu kayıtların yalnızca araştırma amacı doğrultusunda kullanılacağı belirtilerek izinleri alınmıştır. Araştırma problemine yanıt aramak amacıyla araştırmacılar tarafından bir soru havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşünün ardından

gereksiz sorular çıkarılmış, sorular son halini almış ve katılımcılara şu sorular yöneltilmiştir: "Fiziksel aktivite ve spor sizin için ne ifade ediyor?", "Spora katılım çocuğunuzun okul yaşantısını, akademik hayatını nasıl etkiliyor?", "Sınav dönemlerinde nasıl bir süreç yaşıyorsunuz?", "Çocuğunuzun sınav dönemlerinde spora katılımları değişiyor mu?", "Çocuğunuzun spora katılım sağladıktan sonra akademik başarısı değişti mi?". Görüşmenin gidişatına göre, odak grup görüşmesini yapan araştırmacı tarafından ayrıca sondaj soruları yöneltilmiştir.

2.2. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan ebeveyn görüşmelerinden, toplamda 30 sayfa doküman elde edilmiştir. Verilerin çözümlemesinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır (Neuman, 2010). İçerik analizi, verilerdeki anlamlı olayların araştırılması ve bir bütün olarak veriyi tanımlamak için temalara varmayı, onlar arasında ilişkileri keşfetmeyi ve tanımlayıcı kodlar atamayı içerir (Huberman ve Miles, 1994). Araştırma verilerinin analizi, üç araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler önce araştırmacılar tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlanmış ve daha sonra aralarında fikir birliği sağlanana kadar tartışılarak kodlar ve kodlara ilişkin temalar oluşturulmuştur. Yapılan çalışmanın güvenilirliğini arttırmak adına aşağıda belirtilen stratejiler kullanılmıştır (Lincoln ve Guba, 1985).

2.3. Araştırmanın Güven-Duyulabilirliği

Guba (1981), Lincoln ve Guba (1986) nitel araştırmalarda geçerlik-güvenilirlikten ziyade pozitivizmin kesinlik varsayımına paralel olarak önerilen güven duyulabilirlik varsayımının genel olarak kabul gördüğü ifade etmişlerdir (Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018). Bu çalışmanın güven duyulabilirliği için; inanılabilirlik, güvenilebilirlik, aktarılabilirlik ve onaylanabilirlik olmak üzere dört standart kullanılmıştır. İnanılabilirlik için uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi ve uzman incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Bunun için uygulamanın yapıldığı okulda beden eğitimi öğretmeni olarak çalışan araştırmacılardan biri öğrencilerin velileri ile iyi ilişkiler kurmuş ve veliler ile arasında güven oluşturarak uzun süreli etkileşimi sağlamıştır. Araştırma verileri çözümlenip bilgisayar ortamında yazıya döküldükten sonra, katılımcılardan teyit alınmıştır. Ayrıca bu çalışmada inanılabilirliği arttırmak için uzman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veriler araştırmanın dışında olan başka bir araştırmacılar tarafından eleştirel bir gözle incelenmiş ve sonrasında bulgulara son hal verilmiştir. Araştırmada güvenilebilirliğini sağlamak için üçgenleme ve başka bir araştırmacının süreci incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma üçlemesinde; verilerin toplanması, analiz ve yorumlama bölümlerinde birden fazla araştırmacı süreçte yer almıştır. Verilerin analizinde araştırmacılar birbirinden bağımsız olarak verileri analiz etmiş, temalara ulaşılmıştır ve bunun dışında bir diğer araştırmacı eleştirel bir bakış açısıyla verileri incelemiş ve analiz etmiştir. Araştırmanın aktarılabilirliğini için ayrıntılı betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcı grup ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Araştırmada onaylanabilirlik standardı için elde edilen verilerde katılımcıların direkt ifadelerine yer verilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma bulguları, yapılan içerik analizi sonucunda bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar ve spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Elde edilen temalar, alt temalar ve kodlar Tablo 1.' de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırma bulguları tema tablosu

Temalar	Alt Tema	Kodlar
Bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar	Bilişsel Gelişim	Problem çözme
		Yaratıcılık
		Zaman yönetimi
		Hedef koyma
	Duyuşsal Gelişim	Başarıyı fark etme
		Özgüven
		Motivasyon
		Mutluluk
		Sorumluluk alma
		Duygu kontrolü
		İletişim becerileri
		Sosyalleşme
		Kendini tanıma/sınırlarını bilme
		Güvenli ortam
Stres atma		
Yeteneklerin farkına varma		
Fiziksel Gelişim	Büyümeye destek	

Spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar	Kısıtlamalar	Sınav
		Zaman
		Kurslar
		Okulların spor imkanları
	Yaşanan	Bir şey değişmedi, keşke
	Pişmanlıklar	kursa devam etseydi

3.1. Bütünsel Gelişimin Gerekliliğine Yönelik İnançlar

Yapılan görüşmeler sonrasında bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar temasında; bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişim alt temalarına ulaşılmıştır.

3.1.1. Bilişsel Gelişim

Problem çözme: (E-1), Sporun problem çözme üzerine etkisi olduğuna yönelik inancını “*İşte bir problemi söylerken işte ne oluyor? Çok zeki bir çocuk. Ufak bir noktada takılıyor. Farklı noktayı göremiyor. Ama spor işte bu farklı görmeyi, farklı görebilmeyi sağlayacak...*” şeklinde açıklıyor.

Yaratıcılık: (E-5), Sporun çocukların yaratıcılığını desteklediğine yönelik inancını “*Hani benim çocuğum çünkü sporu çok seviyor. Yani o nasıl ya top olmasa bile o çorabını çıkarıp top yapıp o oynar yani o cinsten bir çocuk.*” sözleriyle ifade ediyor.

Zaman Yönetimi: (E-4), Sporun zaman yönetimi üzerine etkisi olduğuna yönelik inancının “*Cumartesi Pazar gidiyor zaten. Akşamları oluyor onun antrenmanları. Altıyla yedi buçuk arası. Yani o zamana kadar bütün süreci kendisi ayarlıyor.*” şeklinde açıklıyor.

Hedef Koyma: (E-8), Sporun hedef koyma üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını “*Kendi kendine şöyle bir hedef bile koymuş. Yani örneğin bu sene işte sekizinci sınıf okuyor. Ben spor lisesi okumak istiyorum diyor.*” şeklinde ifade ediyor.

Başarıyı Fark Etme: (E-6), Çocukların spor sayesinde başarıyı fark ettiğine yönelik inancını “*...Şimdi o üçüncü olduğunun farkında ve çok daha çalışması gerektiği farkında. Bu farkındalık bizim derslerimize de yansıyor.*” sözleriyle açıklıyor.

3.1.2. Duyuşsal Gelişim

Özgüven: (E-6), Sporun özgüven üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını “*Spor yaparken hem çocuğumun çok mutlu olduğunu, kendine daha çok güvendiğini, özgüveninin arttığını, arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde bile farklılaştığını görebiliyoruz.*” şeklinde ifade ediyor.

Motivasyon: (E-6), Sporun motivasyon üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Buradaki başarının tadına varınca, sporun tadına vardıklarında hem kendine olan özgüvenleri geliştiği için her şekilde aslında hayatın her anlamında başarılı olmaya çalışıyorlar diye düşünüyorum.”* sözleriyle açıklıyor.

Mutluluk: (E-3), Sporun çocukları mutlu ettiğine yönelik inancını *“Kısacası şu bir çocuk sevdiği bir şeyi yapıyorsa gerçekten mutlu oluyor. Çünkü benim kızım gittiği spor dalında çok mutlu. Yani oraya gittiğinde psikolojikmen de hayatı değişiyor. Çok duygularını dışa veren bir çocuk benim kızım. Mesela oraya gittiğinde mutlu oluyor.”* sözleriyle ifade ediyor.

Sorumluluk Alma: (E-3), Sporun sorumluluk alma üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Onun dışında işte sınav haftasıysa ona göre bir çizelge hazırlar Ayşen. Ona göre çalışır. Aynı şekilde eğer antrenmanları varsa ona planına da katar. Oyun saatine antrenmanlarına ayırır. Onu öyle kapatır açığı.”* şeklinde açıklıyor.

Duygu Kontrolü: (E-4), Sporun duygu kontrolü üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Çünkü daha önce aşırı agresif ve nasıl diyeyim? Yani bir şey söylediğin zaman kızıp hemen ortamı terk ediyordu. Şurada mesela Temmuz ayından beri gidiyor. Sanırım tam ergenlik dönemleri de şeye geldi. Pandemi dönemine geldi. Çok sıkılmış ve bunalmışlardı evde. Aşırı tepkileri artmıştı. Temmuz ayında başladı. O zamandan beri yani ya büyük gelişmeler oldu Zeynep’te.”* şeklinde ifade ediyor.

İletişim Becerileri: (E-6), Sporun iletişim becerileri üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Spor yaparken hem çocuğumun çok mutlu olduğunu kendine daha çok güvendiğini özgüveninin arttığını arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde bile farklılaştığını görebiliyoruz.”* sözleriyle ifade ediyor.

Sosyalleşme: (E-7), Sporun sosyalleşme üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Etrafında çok daha fazla insanlarla birlikte çok daha farklı kesimlerden insanlarla beraber. Dolayısıyla bu da sosyal hayatımda ona büyük bir şey katıyor.”* şeklinde açıklıyor.

Kendini Tanıma/Sınırlarını Bilme: (E-2), Sporun kendini tanıma üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını: *“...evde daha iyi kendi tanımlayabiliyor, belirtebiliyor.”* şeklinde ifade ediyor.

Güvenli Ortam: (E-3), Sporun çocuklara güvenli ortam sağlama üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Gerçekten spor yapan bir çocuğun hiçbir şekilde bir alışkanlığı olmuyor. Kötü alışkanlığı. Bu kötü bir çevreye sahip olmuyor.”* sözleriyle açıklıyor.

Stres Atma: (E-5), Sporun stres atma üzerine etkisi olduğuna yönelik inancını *“Bence de tamamen stres atıyor. Yani hani mesela benim çocuğum maça gittiğinde daha çok mutlu oluyor. Geldiğinde hani mesela yorgun olacağına, daha dinlenmiş, daha beyni rahat, daha mutlu bir şekilde geldiğini ben düşünüyorum.”* şeklinde ifade ediyor.

Yeteneklerinin Farkına Varma: (E-3), Sporun yeteneklerin farkına varma üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını *“Şunu öğrendik. Bizim kızımız yetenekliymiş. Bunu fark ettik.”* sözleriyle açıklıyor.

3.1.3. Fiziksel Gelişim

Büyümeye Destek: (E-1), Sporun büyümeye destek üzerinde etkisi olduğuna yönelik inancını “*Yani spor yapmak tabii fiziksel aktivite olarak da hani fiziksel gelişimini destekleyici bir unsur.*” sözleriyle açıklıyor.

4. SPOR VE AKADEMİK HAYATIN BİRLİKTE YÜRÜTÜLEMEECEĞİNE YÖNELİK İNANÇLAR

Yapılan görüşmeler sonrasında spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar temasında; kısıtlamalar ve yaşanan pişmanlıklar alt temalarına ulaşılmıştır.

4.1.Kısıtlamalar

Sınav: (E-9), Spora katılımında sınava hazırlanmanın etkisi olduğuna yönelik inancını “*Hocam bu sene olumsuz etkileyeceğini düşünüyorum ben sporun. LGS'ye hazırlandığı için hani derslerine daha çok ağırlık vermesi gerekiyor. Çünkü sürekli test çözüyorlar hocam. Hani vaktinin çok önemli olması gerekiyor şu an.*” sözleriyle ifade ediyor.

Zaman: (E-9), Spora katılımında zamanın etkisi olduğuna yönelik inancını “*Okuldan mesela üç yirmide çıkıyor. Sonrasında kursa kalıyor. Beş gibi kursları bitiyor. Zamanı kalmıyor zaten. Eve geliyor. Yemeğini falan yiyor. Akşam oluyor. Bir vakti kalmıyor kendine. Hani belki okul, öğlenle falan bitmiş olsaydı, bir ara olsaydı, gönderebilirdim.*” sözleriyle açıklıyor.

Kurslar: (E-10), Spora katılımında kursların etkisi olduğuna yönelik inancını “*Ömer dershaneye gidiyor. Çok yoğun olduğu için oraya antrenmanlara katılamadı.*” sözleriyle ifade ediyor.

Okulların Spor İmkanları: (E-1), Spora katılımında okulun spor imkanlarının etkisi olduğuna yönelik inancını “*Sporla iç içe olması lazım bir okulun. Bence bir kapalı spor salonu olması lazım. İçerisinde farklı farklı branşlar olması lazım. Ve hakikaten beden öğretmenlerinin beden öğretmenliği yapmasını imkân sağlanması lazım. Hepsi iç içe olursa daha farklı olur işte farklı farklı branşlar, farklı spor dalları.*” şeklinde ifade ediyor.

4.2.Yaşanan Pişmanlıklar

Bir şey değişmedi, keşke kursa devam etseydi: (E-7), Yaşadığı pişmanlığı şu şekilde açıklıyor “*...Daha çok okula yönlendirdik. Ha bunu doğru mu yaptık? Yanlış mı yaptık? Yaptık. Şu anki sürece bakıyoruz. Evet çocuk enerjisini belki atamadığından dolayı veya derse karşı antipati duyduğundan dolayı mı diyeyim? Ne diyeyim? Bilmiyorum. Fakat bence yanlış yaptığımızı düşünüyorum.*”

TARTIŞMA

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin akademik hayat ve spora katılımlarına yönelik ebeveyn görüşleri incelenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda bütünsel gelişimin gerekliliğine yönelik inançlar (bilişsel,

duyuşsal ve fiziksel gelişim) ve spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlar (kısıtlamalar ve yaşanan pişmanlıklar) olmak üzere iki tema bulunmuştur.

Yapılan görüşmeler sonrasında ebeveynlerin okul hayatı devam etse bile sporun çocuklarının bütünsel gelişimine katkısı olduğu düşüncesiyle sporun okul hayatı süresince devam etmesi gerektiği yönünde inançlarının olduğu görülmektedir. Ebeveynler çocuklarının bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim alanlarında olumlu gelişmeler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle bilişsel gelişim alanında ebeveynler spora katılımın çocuklarında hedef koyma, zaman yönetimi ve çalışmayı fark etme becerilerini geliştirdiğine, problem çözme yeteneğini artırabileceğine ve yaratıcılığı destekleyebileceğine inanmaktadırlar. Ebeveynlerle yapılan çalışmalardan bazıları sporun bilişsel süreçlere katkısı inancında olduklarını göstermektedir (Çolakoğlu ve diğ., 2020; Bulut ve Sarı, 2021; Güneş ve diğ., 2022). Bilişsel gelişim sürecinde spora katılan öğrencilerin antrenmanları dışında kalan zamanları yönetebildikleri ve antrenman zamanlarına uyum sağlayabilmek için düzenlemeler yapmaları ebeveynlerin öğrencilerin zaman yönetimi konusunda gelişim gösterdiklerine yönelik inançlarının olduğunu göstermektedir. Yapılan bir çalışmada ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirme nedenleri arasında sporun zaman yönetimini desteklediğine dair düşüncelerinin olduğu görülmektedir (Çolakoğlu ve diğ., 2020). Yapılan başka çalışmalarda ise ebeveynlerin spora katılan öğrencilerin zaman yönetimi konusunda gelişim gösterdiklerine dair inançlarının oldukları görülmektedir (Ünlü, 2013; Güneş ve diğ., 2022). Alan yazın incelendiğinde sporun zaman yönetimini becerilerini geliştirdiği sporun olumlu etkileri arasında yer almaktadır (Merkel, 2013). Bilişsel gelişim sürecinde ebeveynler, çocuklarının sporda elde ettiği başarıları sayesinde kendi eksikliklerini fark edip daha fazla çaba göstererek daha başarılı olabileceklerini anladıklarını ve bu farkındalığı okul hayatlarına aktarabildiklerini ve bu süreçte, çocukların derslerinde daha başarılı olabilmek için nasıl adımlar atabileceklerini anlama konusunda gelişim gösterdiklerini düşünmektedir. Yapılan araştırmalar bulgularımızı destekler niteliktedir (Güneş ve diğ., 2022). Ebeveynlerin spor yapan çocukların bir oyun sırasında karşılaştıkları problemleri farklı stratejilerle çözebileceğine ve bu çözüm stratejilerini okul hayatlarına ve derslerine yansıtabileceklerine dair inançlarının olduğu görülmektedir. Literatürde bulgularımızla paralellik gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Yılmaz ve Şıktar, 2022). Bilişsel gelişim sürecinde ebeveynler, çocuklarının çevrelerinde bulunan nesnelere kullanarak kendilerine spor yapacak alanlar ve materyaller oluşturabildiklerini ve bu sayede de problem çözme becerilerini kullanarak yaratıcılıklarını geliştirdiklerini ifade etmektedir. Spor yapan çocuklar kişisel deneyimlerini ve yaratıcılıklarını geliştirir (Koç, 2015).

Ebeveynlerin görüşleri duyuşsal gelişim sürecinde spora katılımın, bireyin özgüvenini artırarak, mutluluk ve motivasyonunu desteklerken aynı zamanda sorumluluk alma, duyuş kontrolü, iletişim becerileri, sosyalleşme ve kendini tanıma/sınırlarını bilme konularında olumlu etkiler sağlayarak güvenli bir ortam sunduğuna yönelik inançlarının olduğunu göstermektedir. Bu sürecin aynı zamanda stres atma ve yeteneklerin farkına varma konularında da çocuklara önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Ebeveynler, çocuklarının spora katıldığı süreçte özgüvenlerinin arttığını ve bu sayede sosyal ilişkilerinin ve

kendilerini ifade etme becerilerinin de olumlu yönde geliştiğini ifade etmektedir. Bulgular literatürle paralellik göstermektedir (Phillips, 2017; Gündoğdu, 2019; Bulut ve Sarı, 2021; Güneş ve diğ., 2022; Kumartaşlı, 2022; Şahan, 2023). Ebeveynler spora katılım süresince çocuklarının daha mutlu olduklarını ve bu mutluluğu da sosyal ilişkilerine yansıttıklarını ifade etmektedir. Literatür incelendiğinde spora katılımın mutluluğu arttırdığına yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir (Collins ve diğ., 2018; Ayyıldız ve Sunay, 2021; Deveci ve diğ., 2021). Ayrıca duyuşsal gelişim sürecinde ortaya çıkan bir diğ er inanç ise spora katılımın çocukların derse katılım motivasyonunu arttırdığı yönündedir. Literatür incelendiğinde yapılan araştırmalarda spora katılımın öğrencilerin motivasyonunu arttırdığına yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Gil-Arias ve diğ., 2017; Zhang ve Yu, 2022; Yüksel, 2023). Ebeveynler çocuklarının spora katılım sayesinde günlük yaşamdaki zaman planlamalarını yaparak sorumluluk alma duygularını geliştirdiklerini ifade etmiştir. Yapılan çalışmalarda spora katılımın sorumluluk duygusunu geliştirdiğine yönelik bulguların olduğu görülmektedir (Neely ve Holt, 2014; Saygılı ve diğ., 2015). Duygusal gelişim sürecinde ortaya çıkan bir başka inanç ise spora katılım sayesinde çocukların daha fazla insanla iletişim kurduklarını ve sosyalleşme alanında gelişim gösterdikleri yönündedir. Literatür incelendiğinde sporun sosyalleşmeyi arttırdığını gösteren çalışmalara rastlanmaktadır (Gökçe 2019; Yıldırım ve Bayrak, 2019; Güneş ve diğ., 2022; Şahan, 2023). Ebeveynler çocuklarının spora katılımdan sonra daha dinlenmiş, zihinsel olarak rahatlamış olarak geldiğini bu sayede daha dinlenmiş ve daha mutlu olduklarını ifade etmektedir. Yapılan bir çalışmada ise ebeveynlerin çocuklarını spora gönderme sebepleri arasında stres atma ve kötü alışkanlıklardan kurtularak güvenli bir ortam sağlamaya yönelik inançlarının olduğu görülmektedir (Gökçe, 2019).

Fiziksel gelişim süresince ortaya çıkan inanç ise spora katılımın çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlayarak büyümeye destek olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde Masia'nın (2013) yaptığı bir araştırma, çocukların kemik yoğunluğunun ve sağlığının, düzenli fiziksel aktivite ile önemli ölçüde arttığını ortaya koymaktadır. Öztürk ve diğ., (2016) ise yapıkları araştırmada motor becerilerin gelişimine odaklanmış ve sporun, çocukların koordinasyon, denge ve genel vücut koordinasyonu gibi alanlarda gelişimini teşvik ettiğini belirtmişlerdir. Alan yazın bulgularımızı destekler niteliktedir.

Diğ er taraftan araştırma sonuçları incelendiğinde bazı ebeveynlerin spor ve akademik hayatın birlikte yürütülemeyeceğine yönelik inançlarının olduğu görülmektedir. Bulgular çeşitli kısıtlamalar nedeni ile okul hayatı ve sporun birlikte yürütülmesinin zor olduğunu ifade etmektedir. Yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre sınav hazırlığının önemli bir engel olduğu görülmektedir. Yapılan başka bir çalışmada da sınavın önemli bir faktör olduğu bulunmuştur (Öztürk ve Koca, 2017). Bir diğ er kısıtlama ise zamandır. Ebeveynler çocuklarının okul saati bittikten sonra kurslara katılmaları gerektiğini, eve döndüklerinde ise sadece yemek ve dinlenmek için zamanlarının olduğunu ve bu yüzden çocuklarının spora ayıracak zamanlarının kalmadığını ifade etmektedir. Literatür incelendiğinde zaman yetersizliğinin çocukların spor katılımını kısıtladığını göstermektedir (Pehlivan, 2009; Ünlü, 2013; Rodrigues, 2019). Ancak yapılan farklı araştırmalarda spora katılım sağlayan çocukların zaman yönetimi ve iyi bir planlama yapabilme konusunda

gelişim gösterdikleri görülmektedir (Ünlü, 2013; Çolakoğlu ve diğ., 2020; Güneş ve diğ., 2022). Diğer bir kısıtlama ise kurslardır. Ebevenler çocuklarının kurslara katıldığı için spora katılmadıklarını ifade etmektedir. Bu süreçteki bir diğer kısıtlama ise okullardaki spor imkanlarının yetersiz olmasının çocukların spora katılımında engel olarak görüldüğünü göstermektedir. Yapılan çalışmalarda spor imkanlarının yetersizliğinin çocukların spora katılımında engel olarak görüldüğü tespit edilmiştir (Pehlivan, 2009; Ünlü, 2013; Rodrigues, 2019).

Bulgular, çocuklarını fiziksel aktivite ve spora yönlendirmeyen bazı velilerin çocuklarının akademik başarılarında bir artış olmadığı için bu konuda pişmanlık yaşadıklarını göstermektedir. Toplumumuzda genel bir kanı haline gelen sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği fikri ailelerin çocuklarının spor aktivitelerine katılımına yönelik olumsuz tutum sergilemesinde başlıca etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır (Hillman ve diğ., 2008; Singh ve diğ., 2019). Ancak alan yazın incelendiğinde yapılan bazı çalışmalarda spora katılan öğrencilerin spora katılmayan öğrencilere göre akademik başarılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Vucic ve diğ.; 2020). Bunun nedeni 5. Sınıftan başlayarak 8.sınıfa kadar 4 yıl aynı öğrencilerin uzun süre boyunca incelenmesi olabilir. Ayrıca yapılan diğer çalışmalarda da spora katılan öğrencilerin akademik başarılarında artış olduğu tespit edilmiştir (Center for Disease Control and Prevention, 2010; Rasberry, 2011; Bradley ve diğ., 2013; Van Boakel ve diğ., 2016; Yıldırım ve Bayrak, 2019).

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin akademik hayat ve spora katılımlarına yönelik ebeveyn görüşlerine odaklanmaktadır. Bazı ebeveynler çocuklarının hem okul hem de spora katılımını dengelemekte zorlanabilir. Çocukların yoğun bir akademik programı ve spora katılımları arasında denge kurmak aileler için zaman baskısı yaratabilir. Bu da ebeveynlerin akademik başarıya önem verirken sporu göz ardı ederek zaman kaybı olarak görmelerine ve sporun önemini göz ardı etmelerine neden olabilir. Bu sınırlamalar, çocukların akademik ve spor alanlarındaki potansiyellerini geliştirmelerini engelleyebilir. Ancak, dengeli bir yaklaşım benimseyerek, çocukların hem akademik hem de spor alanlarında başarılı olmalarını desteklemek mümkün olabilir.

5. SONUÇ

Bu çalışmanın sonuçları ebeveynlerin fiziksel aktivite ve spora katılımın çocukların yararına olacağına inandıklarını ancak sınav döneminden kaynaklanan endişeler nedeniyle bazı velilerin akademik başarıyı daha çok önemseyerek spor faaliyetlerine ara verdiklerini göstermektedir. Çocukların bu süreçte sporu bırakmamaları için yönlendirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Öztürk ve Koca (2017) tüm kurumların ortak çalışmaları ile bu tür sorunların çözülebileceğini ileri sürmektedir.

Çocuklar sınav dönemi boyunca spora ara verdiklerinde sporun sağladığı olumlu kazanımlarından yararlanamayacaklardır. Fiziksel aktivite ve spora katılım yalnızca çocuğun fiziksel sağlığını iyileştirmekle kalmaz aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimi de destekleyerek genel yaşam becerilerine olumlu katkılar sağlayabilir. Bu bağlamda iyi bir zamanlama ve planlama ile spor ve akademik hayatın

birlikte yürütülmesi mümkün olabilir. Böylece ebeveynler, akademik kaygı duymadan çocuklarını spora yönlendirebilir ve sporun olumlu kazanımlarının devamlılığını sağlayabilirler.

KAYNAKLAR

- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö., & Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.61>.
- Ayan C., Cancela C.J., & Montero C. (2014) Academic performance of young competitive swimmers is associated with physical activity intensity and Its predominant metabolic pathway: A pilot study. *Journal of physical activity & health*. 2014;11(7):1415-9. <https://doi.org/10.1123/jpah.2012-0453>.
- Ayyıldız, E., & Sunay, H. (2021). Bireylerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre mutluluk ve duygusal düzenlemede öz-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 230-240. <https://doi.org/10.33689/spormetre.963168>.
- Bidzan-Bluma, I., & Lipowska, M., (2018) Physical Activity And Cognitive Functioning Of Children: A Systematic Review. *International Journal Of Environment Research And Public Health*. 15, 800. <https://doi.org/10.3390/ijerph15040800>.
- Bradley, J., Keane, F., & Crawford, S. (2013). School sport and academic achievement. *Journal of school health*, 83(1), 8-13. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2012.00741.x>.
- Bulut Ü., & Sarı İ. (2021) Ringdeki genç boksörler hakkında ebeveyn görüşleri: Kazanımlar, engeller, endişeler ve beklentiler: tanımlayıcı araştırma [parents' views on young boxers in the ring: benefits, obstacles, concerns and expectations]. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*. 2021;14(1):114-23. <https://doi.org/10.5336/sportsci.2021-84071>.
- Burrows R., Correa P., Orellana Y., Almagiá A., Lizana P., & Ivanovic D. (2014) Scheduled Physical Activity is Associated With Better Academic Performance in Chilean School-Age Children. *Journal of physical activity & health*. 2014;11(8):1600-6. <https://doi.org/10.1123/jpah.2013-0125>.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2010). *The association between school based physical activity, including physical education, and academic performance*. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services. https://sdcoi.org/wp-content/uploads/2018/01/cdc_executive-summary_associationbtwnpaandacademics. Erişim Tarihi: 11.04.2024
- Collins, N. M., Cromartie, F., Butler, S., & Bae, J. (2018). Effects of early sport participation on self-esteem and happiness. *The sport journal*, 20, 1-20. <https://thesportjournal.org/article/tag/self-esteem/>. Erişim Tarihi: 08.03.2024
- Creswell, John W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çokluk, Ö., Kürşad Y., & Ebru O. (2011) Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi, Kuramsal Eğitimbilim, 4 (1), 95-107. <http://www.keg.aku.edu.tr/>. Erişim Tarihi: 17.05.2024
- Çolakoğlu FF, Akköse HN, Demir GT. (2020). Ebeveynlerin çocuklarını eskrim sporuna yönlendirme nedenleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2020;14(3):331- 44. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/993686>. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Deveci, M. E., Tes, Ö. Y., & Gürbüz, P. G. (2021). Çocuk sporcuların rekreasyonel egzersize katılım motivasyonu ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 402-411. <https://doi.org/10.38021/asbid.1031258>.
- Fried, L., Roux, S., Frey, A. & Wolf, B., (2003). *Vorschulpädagogik (Band 1)*. Baltmannsweiler: Schneider Hohengehren.

- Gabbard C., & Barton J. (1979) Effects of Physical Activity on Mathematical Computation among Young Children. *Journal of Psychology*. 1979;103: 287-88. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0024556>.
- Gil-Arias, A., Harvey, S., Cárceles, A., Práxedes, A., & Del Villar, F. (2017). Impact of a hybrid TgfU-Sport Education unit on student motivation in physical education. *PloS one*, 12(6). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0179876>.
- Gökçe, H., Keçeci, K., & Yıldız, A. (2019). Ailelerin çocuklarını spora gönderme sebeplerinin belirlenmesi: Pilot çalışma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 356-366. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.647001>.
- Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Ectj*, 29(2), 75-91. <https://doi.org/10.1007/BF02766777>.
- Gündoğdu, H. (2019). *Okul spor takımlarında olan ve olmayan 12-14 yaş arası kız çocuklarının özgüven ve benlik saygısı değerlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Güneş, B., Mirzeoğlu, A. D., Göveli, H., & Esen, E. (2022). Çocukların Spora Katılımına İlişkin Ebeveyn Beklentileri ve Gözlemlenen Davranış Değişikliklerinin İncelenmesi: Nitel Araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 14(3). <https://doi.org/10.5336/sportsci.2022-90719>.
- Güven, P. Ö., & Öncü, A. E. (2006). Beden Eğitimi ve Spora Katılımda Aile Faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90. <https://doi.org/10.21560/spcd.64267>.
- Hillman, C. H., Erickson, K. I. ve Kramer, A. F. (2008). Be smart, exercise your heart: Exercise effects on brain and cognition. *Nature Reviews Neuroscience*, 9(1), 58
- Keleş Ö. F., & Alpkaya U. (2016). Orta okul öğrencilerinin düzenli sportif aktivite ve okul başarı puanlarının karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi • Marmara University Journal of Sport Science*. Cilt 1, Sayı 2, s:31-36. <https://doi.org/10.22396/sbd.2017.13>.
- Knöpfli, M., Kriemler, S., Romann, M., Roth, R., Puder, J., & Zahner, L. (2007). Ein Schulinterventionsprogramm zur Verbesserung der Gesundheit und Fitness bei Kindern im Alter von 6–13 Jahren (Kinder- und Jugendsportstudie KISS). *Schweizerische Zeitschrift für «Sportmedizin und Sporttraumatologie»* 55 (2), s.45–51.
- Koca, C. (2017). Spor bilimlerinde nitel araştırma yaklaşımı. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28(1), 30-48. <https://doi.org/10.17644/sbd.337993>.
- Koç, S., 2005. *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*. Ankara: Morpa Kültür yayınları.
- Kumartaşlı., M. (2022). Spora ve sosyal etkinliklere katılımın özgüven üzerine etkisinin araştırılması. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJournal)*, 6(71), 4400-4404. <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2725>.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED297007.pdf>. Erişim Tarihi: 14.02.2023
- Lincoln, Y., & Guba, E. (1986). But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. In D. Williams (Ed.). *Naturalistic evaluation* (pp. 73-84). San Francisco: Jossey-Bass. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED297007.pdf>. Erişim Tarihi: 14.02.2023
- Merkel, D. L. (2013). Youth sport: positive and negative impact on young athletes. *Open access journal of sports medicine*, 4, 151. <https://doi.org/10.2147/OAJSM.S33556>.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage. https://www.academia.edu/download/43491723/Miles_Huberman_Data_analysis.pdf. Erişim Tarihi: 16.02.2024

- Neely, K. C., & Holt, N. L. (2014). Parents' perspectives on the benefits of sport participation for young children. *The Sport Psychologist*, 28(3), 255-268. <https://doi.org/10.1123/tsp.2013-0094>.
- Neuman, W. L. (2010). Toplumsal araştırma yöntemleri: nitel ve nicel yaklaşımlar,(5. Baskı). S. Özge, Çev). İstanbul: Yayınodası Yayıncılık.
- Otani, M. (2020). Parental involvement and academic achievement among elementary and middle school students. *Asia Pacific Education Review*, 21(1), 1-25. <https://doi.org/10.1007/s12564-019-09614-z>.
- Öztürk H., Adnan, Akın & Damar, D. (2016). Velilerin çocuklarını basketbol okullarına gönderme sebeplerinde etkili olan nedenlerin tespiti. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 1-12. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/370622>. Erişim Tarihi: 15.02.2023
- Öztürk, P., & Koca, C. (2017). Sporcu ergen kızların spora katılımının sosyo-ekolojik model ve toplumsal cinsiyet yaklaşımı bağlamında analizi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 139-148. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000318.
- Pate, R. R., Davis, M. G., Robinson, T. N., Stone, E. J., McKenzie, T. L., & Young, J. C. (2006). Promoting physical activity in children and youth: a leadership role for schools: a scientific statement from the American Heart Association Council on Nutrition, Physical Activity, and Metabolism (Physical Activity Committee) in collaboration with the Councils on Cardiovascular Disease in the Young and Cardiovascular Nursing. *Circulation*, 114(11), 1214-1224. <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.106.177052>.
- Patton, Michael Quinn (1990). Qualitative evaluation and research methods. Newbury Park, CA: Sage.
- Pehlivan, Z. (2009). Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlenen Davranış Değişimleri ve Spora Katılımın Önündeki Engeller. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 69-76. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000152.
- Pehlivan, Z. (2013). Okullararası spor yarışmalarına katılanların sporu bırakma ve devam etme nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 209-225. <https://doi.org/10.17644/sbd.171328>.
- Philipp, T. (2017). Bewegungsentwicklung und -förderung im Kindesalter - im Speziellen in Kinderbildungs- und -betreuungseinrichtungen. <https://www.eltern-bildung.at/expert-innenstimmen/bewegungsentwicklung-und-foerderung-im-kindesalter>. Erişim Tarihi: 05.02.2023
- Raspberry, C. N., Lee, S. M., Robin, L., Laris, B. A., Russell, L. A., Coyle, K. K., & Nihiser, A. J. (2011). The association between school-based physical activity, including physical education, and academic performance: a systematic review of the literature. *Preventive medicine*, 52, S10-S20. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2011.01.027>.
- Rodrigues, D., Padez, C., & Machado-Rodrigues, A. M. (2019). Parental perception of barriers to children's participation in sports: Biological, social, and geographic correlates of Portuguese children. *Journal of Physical Activity and Health*, 16(8), 595-600. <https://doi.org/10.1123/jpah.2018-0390>.
- Sağlam, M., İnal İnce, D., Vardar Yağlı, N., Arıkan, H., Çalık Kütükcü, E., Karakaya, G. & Kalyoncu, F. (2014). Erişkin astımlı bireylerde fiziksel aktivite düzeyi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(3), 132-41. <https://doi.org/10.17644/sbd.171317>.
- Saygılı, G., Emrah, A. T. A. Y., Eraslan, M., & Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 161-170. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/22600/241454#article-authors-list>. Erişim Tarihi: 03.03.2024
- Singh, A. S., Saliassi, E., Van Den Berg, V., Uijtewilligen, L., De Groot, R. H. M., Jolles, J. ... ve Chinapaw, M. J. M. (2019). Effects of physical activity interventions on cognitive and academic

- performance in children and adolescents: A novel combination of a systematic review and recommendations from an expert panel. *British Journal of Sports Medicine*, 53(10), 640-647. doi:10.1136/bjsports-2017-098136. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2017-098136>.
- Şahan, M.D. (2023). Taktik oyun yaklaşımıyla yürütülen beden eğitimi derslerinde ilgisiz kız öğrencilerin deneyimleri. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Telama R., Yang X., Viikari J., Valimaki I., Wanne O., & Raitakari O. (2005). Physical Activity From Childhood To Adulthood A 21- Year Tracking Study, *American Journal Of Preventive Medicine*, 28: 267-273. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2004.12.003>.
- Ünlü, İ. T. (2013). İlköğretim okullarında spor yapan öğrencilere yönelik ailelerin beklentileri çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engellerin araştırılması (Yüksek Lisans Tezi) Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Van Boekel, M., Bulut, O., Stanke, L., Zamora, J. R. P., Jang, Y., Kang, Y., & Nickodem, K. (2016). Effects of participation in school sports on academic and social functioning. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 46, 31-40. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2004.12.003>.
- WHO (2022). European regional obesity report 2022.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11 baskı: 1999-2018). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz., E., & Şıktar, E. (2022). Gençlerin spora katılım düzeylerine göre iletişim becerileriyle problem çözme yeteneklerinin incelenmesi (Erzurum İli Örneği): Analitik Araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 14(2). <https://doi.org/10.5336/sportsci.2022-88781>.
- Yıldırım, M., & Bayrak, C. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 123-144. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2017032928>.
- Yüksel., E. (2023). Taktik oyun yaklaşımının öğrencilerin motivasyonel çıktılarına etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Zahner, L., & TW-Team. (2013). Bedeutung von Sport und Bewegung für die Entwicklung von Kindern und Jugendlichen. Institut für Sport und Sportwissenschaften, Universität Basel.
- Zhang, Q., & Yu, Z. (2022). Meta-analysis on investigating and comparing the effects on learning achievement and motivation for Gamification and game-based learning. *Education Research International*, 2022. <https://doi.org/10.1155/2022/1519880>.
- Zimmer, R. (2007). *Handbuch der Psychomotorik. Theorie und Praxis der psychomotorischen Förderung von Kindern*. Freiburg: Herder. s.19.